

Kaupunginhallitus 18.09.2023 § 244

§ 244

Valtuustoaloite siilien huomioimisesta kaupunkisuunnittelussa ja viherpalveluissa (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Myyry Merja

Ehrnrooth Essi
Tuura Kati
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena Johanna Karimäen ym. 15.5.2023 jättämään valtuustoaloitteeseen siilien huomioimisesta kaupunkisuunnittelussa ja viherpalveluissa sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Puheenjohtaja Partasen kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Selostus

Valtuustoaloite

Johanna Karimäki ja 26 muuta valtuutettua ovat 15.5.2023 jättäneet valtuustoaloitteen siilien huomioimisesta kaupunkisuunnittelussa ja viherpalveluissa.

Aloitteessa todetaan, että siilit ovat dramaattisesti vähentyneet. Siilikantaa vähentää mm. lisääntyvä liikenne, liikenneväylien rajaamat populaatorajat, nurmikoiden leikkuu massiivisilla koneilla ja ilmaston lämpeneminen. Siilit ovat sopeutuneet elämään kaupungeissa ja ihmisten läheisyydessä, ja on keskeistä, että kaupunkisuunnittelussa turvataan siilille turvallisia viheryhteyksiä ja kaupunkien puistoista löytyy lehti- ja risukasoja, joita siili käyttää pesänrakennuspaikkoina ja piilopaikkoina. Kaupunkiviheralueita toisiinsa kytkevät viheryhteydet laajentavat siilien elinpiiriä ja luovat niille turvallisia kulkureittejä kaupunkirakenteen sisällä. Aasukkaat voivat turvata myös siilikannan elinvoimaa omissa puutarhoissaan. Siksi tietoutta siileistä on tärkeää jakaa muun muassa kaupungin internetsivuilla. Kesähelteillä luonnoneläimille voi laittaa pihuille vesiastioita.

Aloitteessa esitetään selvitettäväksi, kuinka siilin elinolosuhteita voidaan paremmin turvata kaupunkisuunnittelussa ja viherpalveluissa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Espoossa parhaillaan tapahtuva voimakas kaupungistuminen, sen myötä lisääntyvä liikenne ja kehittyvä liikenneväyläverkosto rajaavat ja muuttavat väistämättä siilien elinympäristöä. Espoon kaupungin kaavoituksen, viheralueiden rakentamisen ja kunnossapidon sekä metsänhoidon tasolla haasteet tiedostetaan. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus ja kaupunkitekniikan keskus ovat koostaneet alle aihepiireittäin vastaukset valtuustoaloitteessa ilmenneisiin ongelmiin ja tarpeisiin.

Viheryhteydet ja ekologiset yhteydet kaupunkirakenteessa

Espoon yleis- ja asemakaavoituksessa on käynnissä useita hankkeita ja selvityksiä, joilla tuetaan eri lajien elinympäristöjä tiivistyvän kaupunkirakenteen sisällä. Vaikka hankkeissa ja selvityksissä ei erikseen nosteta esiin siiliä lajina, luovat useat erilliset selvitystyöt kaavoitusvaiheessa enenevässä määrin suotuisia elinympäristöjä myös siileille.

Yleis- ja asemakaavoituksen tasolla viheryhteyksiä tarkastellaan jatkuvasti sekä ihmisen toiminnan että eliöiden liikkumisen ja leviämisen (ekologinen yhteys) näkökulmasta. Kokonaiskuvaa näistä yhteyksistä on hahmotettu esimerkiksi vuonna 2019 ilmestyneessä, Espoon yleiskaavan toimittamassa Viherkudelman -julkaisussa (osa B, Espoon siniviherrakenne). Kaupungin sisäisiä ja maakunnallisia ekologisia yhteyksiä tarkasteltiin kattavasti myös Espoon ympäristökeskuksen julkaisussa "Espoon ekologisen verkoston nykytila" vuodelta 2021.

Espoon kaupungin ympäristösuojelun yksikkö kokoaa ja päivittää useiden eri selvitysten pohjalta maakunnallisia ja paikallisia ekologisia yhteyksiä kaupungin paikkatietoaineistoon. Näitä aineistoja käytetään lähtökohtana asemakaavoitushankkeissa. Tietoja täydennetään tarpeen mukaan asemakaavavaiheessa laadittavilla luontoselvityksillä, joissa suojeltavia eläinlajeja, kasvillisuutta ja luontotyyppisiä paikannetaan aluekohtaisesti.

Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen asemakaavayksikkö kehittää parhaillaan Helsingin mallin pohjalta viherkerrointyökalua. Sen avulla asemakaavoitettaville kortteleille ja tonteille saadaan kaavoitusvaiheessa määritettyä tavoitteellinen vihertehokkuus. Tällä tarkoitetaan erilaisten kasvillisuuspintojen ja sadeveden viivytystratkaisujen osuutta tontin pintaalasta. Työkalun avulla eliöstölle varmistetaan riittävä vihreä elin- ja liikkumatila myös yksittäisten korttelien ja tonttien tasolla.

Suojapaikat metsäalueilla

Metsäpohjan risukko ja puusto tarjoavat siileille suojaa ja pesäpaikkoja. Espoon kaupunkitekniikan keskuksen luonnonhoitoyksikössä tämä tarve tiedostetaan ja luontaista puustoa ja risukkoa pyritään säilyttämään metsäalueilla mahdollisimman paljon. Risuja kasataan pois vain kriittisimmistä paikoista. Metsäisten alueiden pienpuuston ja risukkojen raivauksien yhteydessä jätetään myös raivaamattomia tiheikköjä, jotka antavat suojaa niin siileille, linnuille kuin muillekin eläimille. Metsänhoidon periaatteet on kirjattu julkaisuun "Espoon metsien ja niittyjen hoidon toimintamalli" (2017).

Suojapaikat viheralueilla

Espoon kaupunkitekniikan keskuksen viherkunnossapito vastaa viheralueiden, kuten puistojen, hoidosta ja ylläpidosta. Lähtökohtana kunnossapidossa on, että lehtiä jää ja jätetään varsinkin reuna-alueille kuten nurmikon ja metsän rajamaastoon. Lehtiä ja risuja ei myöskään aktiivisesti poisteta pensasryhmistä, jotka varmasti tarjoavat kaupunkimaisessa ympäristössä hyviä ja suojaisia paikkoja siileille. Robottileikkureita ei yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta viheralueiden leikkauksessa käytetä.

Eliöstön kannalta suojaisaa monimuotoista elinympäristöä voidaan aikaansaada myös muuttamalla kaupungin nurmialueita osittain niityksi. Vuonna 2020 uudistunut valtakunnallinen viheralueiden kunnossapitoluokitus tarjoaa mahdollisuuksia niittyjen määrän lisäämiseen esimerkiksi katuviheralueilla tai kiinteistöjen pihoidilla. Tähän, sekä vanhojen niittyjen ennallistamiseen keskittyi viherkunnossapitoyksikön julkaisu "Espoon niittyjen ja avointen alueiden toimenpideohjelma 2020-2031". Selvityksessä tarkasteltiin Espoon kaupungin omistamien niittyjen ja avointen alueiden muodostamaa verkostoa laajana kokonaisuutena, johon uudet ja ennallistettavat niittyalueet kytkeytyvät. Selvityksen esittämissä niittyjen ja avoimien alueiden hoitotoimenpiteissä koneellinen niitto pidetään minimissä (1-2 kertaa kasvukaudessa). Niitto ajoitetaan useimmiten loppukesään, pesimäajan ulkopuolelle.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite siilin huomioiminen kaupunkisuunnittelussa ja viherpalveluissa 15.5.2023

Tiedoksi